

Statskuppen i Bolivia

Den 10 november i år genomfördes en statskupp i Bolivia. Den folkvalde ledaren Evo Morales tvingades avgå. Befolkningen som demonstrerar mot kuppen bemöts med ett brutalt förtryck. Det är bland ursprungsbefolkningen som dösoffren skördas. Från svensk media och svenska politiker hörs en skrämmande tystnad. Sverige har tidigare varit ett land som försvarat mänskliga rättigheter och demokrati. Nu har Sveriges regering inte ens erkänt att det är en kupp. Sveriges utrikesminister Ann Linde välkomnar statskuppen i Bolivia. I en intervju med TT säger Ann Linde att hon ser positivt på det som har hänt. Vad har hänt?

Vilka står bakom kuppen?

Kuppmakarna som tog makten i Bolivia består av högerextrema grupperingar som länge sett sin ekonomiska och kulturella makt hotad av urbefolkningens samhällsmodell och kultur. Jeanine Añez som utropat sig själv till interimspresident har uttryckt att hon ”drömmer om ett land fritt från indianer”. Det fascistiska och rasistiska styret som råder i Bolivia sedan den 10 november inleddes med att den fascistiska högerledaren Fernando Camacho gick in i presidentpalatset och svor över Bibeln att förgöra den mångnationella staten Bolivia. I torsdags utfärdade kuppmakarna ett dekret som ger soldater i de väpnade styrkorna straffrihet för att ”återupprätta ordningen” i landet.

USA var först att erkänna kuppmakarna som landets rättmätiga regering. USA:s utrikesdepartement hade dessutom kontakt med både opposition och militär i Bolivia dagen innan kuppen. Det är inte första gången USA blandar sig i politiken i Latinamerika. Den här statskuppen har som syfte att återinrätta den rika minoritetens makt och kultur i landet.

Varför Bolivia?

Bolivia är ett av de få länder i världen som under Evo Morales tid vid makten lyckades lägga grunderna för en stat som respekterar urbefolkningens kulturella, politiska och sociala rättigheter. Urbefolkningen utgör ca 80 % av befolkningen i Bolivia. När den nya grundlagen antogs där dessa rättigheter fastslogs blev den färgglada Wiphalan en nationell symbol. Denna flagga bränns nu på gatorna. Det är en symbolisk handling som signalerar att man inte erkänner ursprungsbefolkningarnas kulturella rättigheter som idag är en del av grundlagen.

Urbefolkningens samhällsideal där människan lever i samklang med naturen ses som ett hinder för kuppmakarnas syn på utveckling. Under Evo Morales styre fick urbefolkningen åter sin värdighet. Fattigdomen i landet halverades. Landet var på väg att bli självständigt både ekonomiskt, politiskt och kulturellt. Aldrig tidigare har Bolivias urbefolkning och de utsatta i samhället upplevt en sådan utveckling. Enligt siffror från FN:s index för mänsklig utveckling (UNDP) har denna utveckling fått fart sedan Evo Morales kom till makten år 2005.

Bolivia besitter tillsammans med Chile och Argentina, ca 80 % av allt litium i världen. Litium är en huvudingrediens i merparten av dagens kommersiella batterier som finns i allt från mobiltelefoner till elbilar och laddhybrider. Kuppmakarna och länder som USA vill åt denna viktiga mineral. Även Sverige har intressen av litium. En av de största industrisatsningarna i Sverige nu görs i Skellefteå och det är just en batterifabrik, som kommer att behöva litium, som är kronan på verket.

Statskupper genomförs i syfte att ta kontroll över strategiska naturresurser och hindra länder från att bygga egna politiska och ekonomiska system. Bolivia besitter enorma rikedomar som många vill åt. Statskuppen i Bolivia utgör ett nytt sätt att avsätta demokratiskt valda regeringar i världen.

Påstått valfusk som ett svepskäl för statskuppen

Redan innan rösterna var räknade gick den USA-kontrollerade organisationen OAS (Organization of American States) ut och sa att det fanns indikationer på valfusk. Detta förnekas dock av den amerikanska organisationen CEPR (Center for Economic and Policy Research). CEPR består av två nobelpristagare i ekonomi och de har undersökt vad som hände i Bolivia. De hittade inga bevis på att oegentligheter eller bedrägerier påverkade det officiella resultatet som gav president Evo Morales en valseger. Utredarna från CEPR visar att anklagelserna grundas i den preliminära, inofficiella snabba räkningen som gjordes av ett privat företag och inte på de officiella resultaten som valmyndigheten tog fram. Hela deras rapport har lyst med sin frånvaro i medierapporteringen.

Bolivias president Evo Morales välkomnade en internationell granskning av presidentvalet och han kunde tänka sig en andra valomgång. Oppositionen var inte intresserade av det. Han skulle bort direkt.

Dagligen hålls nu stora demonstrationer till stöd för den avsatte presidenten Evo Morales. Militären har tagit över flera städer och skjuter skarpt mot civilbefolkningen som protesterar. Under Evo Morales och urbefolkningens tid vid makten återfick Bolivia sin värdighet. Ska vi titta bort och förbli tysta när den tas ifrån dem?

Befolkningen på gatorna ber om internationellt skydd och hjälp att rädda sin demokrati. De möts av militär, polis och paramilitära kristna fundamentalister. De möts av militära krigsvapen samt yxor, sablar, basukas, och andra tillhyggen när de med fredliga marscher kräver tillbaka sin demokrati.

Efter nästan tre veckors nödrop från civila offer som i dagsläget är 53 kända uppmanar vi latinamerikaner som fick lämna Latinamerika under militärdiktaturer och som generöst togs emot av Sverige våra svenska vänner att:

- Inte låta ekonomiska intressen ta död på demokrati och mänskliga rättigheter!
- Vara kritiska till medierapporteringen om Bolivia!
- Kräva att Sveriges regering erkänner kuppen och fördömer den!

Av: Eddie Salgado, Växjö